

**Consiliul Executiv al
Programului Națiunilor
Unite pentru Dezvoltare,
Fondului Națiunilor Unite
pentru Populație și Oficiului
Națiunilor Unite pentru
Servicii de Proiect**

Distr.: General
30 iunie 2017

Original: limba engleză

Cea de-a doua sesiune ordinară din 2017

5 - 11 septembrie 2017, New York

Punctul 6 pe agenda preliminară

Programe de țară și aspecte conexe

Programul de țară al Republicii Moldova (2018-2022)

Cuprins

	<i>Pag.</i>
I. Argumentarea programului	2
II. Prioritățile și parteneriatele programului	4
III. Managementul programului și riscurilor	6
IV. Monitorizarea și evaluarea	7
Anexe	
Cadrul de resurse și rezultate pentru Republica Moldova (2018-2022).....	9

I. Argumentarea programului

1. Republica Moldova este un stat fără ieșire la mare, cu venituri medii inferioare și o populație de 2,9 milioane, înregistrând un Produs Intern Brut (PIB) pe cap de locuitor de \$1.822¹ și o rată a sărăciei de 41,9%, cu paritatea puterii de cumpărare de 5\$ pe zi.² Totuși, performanța recentă de creștere a țării a contribuit la reducerea sărăciei și a promovării prosperității comune; rata sărăciei extreme a scăzut de la 7 la 3,1% în perioada 2011 - 2013 (Banca Mondială), iar Fondul Monetar Internațional prognozează o creștere de 4,5% în 2017. Coeficientul Gini arată o tendință descrescătoare a inegalității veniturilor, iar Indicele Dezvoltării Umane a fost de 0,699 în 2016.

2. Guvernul s-a angajat să implementeze Agenda 2030 pentru Dezvoltarea Durabilă, iar noua Strategie Națională de Dezvoltare 2030 să fie pe deplin armonizată cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. Guvernul recunoaște necesitatea de a fortifica planificarea politicilor și cadrelor bugetare, precum și de a eficientiza integrarea și coordonarea pe orizontală și verticală, solicitând susținerea PNUD în aceste domenii.

3. Deși aspirațiile europene au fost incluse pe agenda de reforme a Guvernului încă în 2009,³ progresul a fost neuniform, obstructionat fiind de instabilitatea politică, comerțul extern în scădere, deprecierea valutei și corupția la scară largă.⁴ Modernizarea serviciilor publice⁵ este tergiversată de cadrul regulator fragmentat, limitările bugetare și capacitatea instituțională scăzută. Totuși, prestața Republicii Moldova în contextul Raportului Național de Dezvoltare Umană 2016⁶ indică că prestarea serviciilor este mai importantă decât instituțiile politizate.

4. Necesitatea continuă a unei guvernante mai bune, încrederea scăzută în instituțiile publice⁷ și fragilitatea coeziunii sociale duc la distanțarea grupurilor etnice și lingvistice. Femeile și bărbații, în particular din grupurile vulnerabile, nu-și pot revendica drepturile într-un mod efectiv. Potențialul tinerilor este în mare parte neexploatat, deoarece ei ezită să se implice în dezvoltarea comunității. Societatea civilă nu este implicată suficient în dezbaterile publice și nu dispune de mijloace efective de monitorizare a implementării politicilor și de control a îndeplinirii responsabilităților.

5. Republica Moldova se confruntă cu una dintre cele mai presante provocări demografice din Europa și Asia Centrală, cu cea mai mică rată a fertilității, o populație care îmbătrânește și cea mai înaltă rată netă de emigrare,⁸ ceea ce duce la epuizarea capitalului social și creșterea exodului de creiere. Țara are cea mai mică rată de angajare în Europa, în special în regiunile rurale. Angajarea femeilor este redusă, iar decalajul dintre salariile bărbaților și femeilor este semnificativ (13,2% în 2015). Rata de angajare a romilor este de două ori mai mică decât cea a altor grupuri demografice.⁹

6. Reformele țintite spre creșterea economică și angajarea în câmpul muncii sunt tergiversate de cadrul de reglementare suboptim și accesul limitat la oportunități economice. Modelul de creștere este bazat pe venitul nesalarial (prestații sociale, pensii, remitențe), în special pentru chintila inferioară,¹⁰ prin urmare, vulnerabilitatea lor este cea mai mare, iar piața muncii nu-i poate integra pe cei care au nevoie de aceasta cel mai mult. Antreprenoarele se confruntă cu bariere tradiționale, care reduc contribuția lor potențială la creștere. Decalajul urban-rural s-a

¹ 2015 Perspectiva Economică a FMI.

² 2015 Raportul Băncii Mondiale de evaluare a performanței și învătării, 2014-2017.

³ http://eeas.europa.eu/delegations/moldova/documents/press_corner/20160701_en.pdf

⁴ O scădere de la locul 94 la locul 103 din 175 de țări în 2015, <http://www.transparency.org/cpi2015>

⁵ Planificată de Guvern în Strategia de Reformă pentru 2016-2020.

⁶ [Raportul privind Dezvoltarea Umană 2016: Dezvoltarea umană pentru fiecare](#). Tabelul 14. Indicatori suplimentari: perceperea bunăstării, pagina 251.

⁷ http://ipp.md/public/files/Barometru/BOP_10.2016.pdf

⁸ <http://statbank.statistica.md>

⁹ Studiu privind femeile și fetele române din Moldova, PNUD 2014

¹⁰ Raportul regional PNUD de dezvoltare umană, 2016.

aprofundat, cu 86% din populația săracă a țării fiind în regiunile rurale în 2015, când decalajul de venit și aferent condițiilor de trai s-a acutizat din cauza fragmentării teritoriale a țării.

7. Deși Republica Moldova se clasează pe locul 26 din 145 de țări în Indicele Global al Egalității de Gen, femeile sunt semnificativ mai puțin reprezentate în funcții decidente,¹¹ din cauza normelor prevalente patriarhale și stereotipurilor de gen,¹² care duc la inegalități persistente de gen. Violența pe bază de gen este foarte răspândită, iar instituțiile de stat sunt slab pregătite să facă față acestor probleme.¹³

8. Țara are una dintre cele mai intensive economii din punct de vedere al consumului de energie și al emisiilor de dioxid de carbon din regiune, cu o utilizare a energiei de două ori mai mare ca media în Uniunea Europeană (UE).¹⁴ Aceasta importă 87% din energia sa, ceea ce reprezintă un risc pentru securitatea energetică. Prețurile înalte la energie și datoriile enorme față de furnizorii străini transformă accesibilitatea energiei electrice într-o provocare. Guvernul s-a angajat să „înverzească” sectorul energetic prin optimizarea eficienței energetice și majorarea cotei energiei regenerabile în energia totală până la 17% către anul 2020.

9. Poluarea și gestionarea nedurabilă a resurselor naturale reprezintă puncte slabe ale guvernării mediului, ceea ce afectează dezvoltarea durabilă a țării. Pământul erodat reprezintă 26% din teritoriul total și 40% din pământul agricol,¹⁵ în timp ce doar 5% din pășuni mențin o valoare biologică înaltă. Pierderile estimate aduse agriculturii sunt de 53 milioane dolari SUA anual, din cauza planurilor derizorii de gestionare durabilă a pășunilor. Practicile de gestionare a deșeurilor sunt învechite și ineficiente și pun în pericol sănătatea umană. Datele din Indicele [INFORM pentru managementul riscurilor](#) evidențiază riscuri mari de secete și inundații, precum și capacități reduse de răspuns în caz de dezastre naturale. S-a estimat că evenimentele catastrofice pot duce la pierderea de către țară a 10% din PIB anual, afectând, în primul rând, femeile și persoanele sărace din regiunile rurale.

10. Toate aceste provocări sunt agravate de conflictul de durată din regiunea transnistreană, care rămâne izolată, foarte afectată de migrație, condiții economice înrăutățite, incertitudine politică și degradare a calității serviciilor. Aceste probleme duc la erodarea treptată a coeziunii sociale în regiune și au impact asupra eforturilor de reconciliere.

11. Evaluarea cadrului de asistență pentru dezvoltare al ONU (UNDAF) a confirmat că s-au obținut rezultate semnificative în ciclul programatic 2013-2017 și a subliniat avantajul comparativ al PNUD, inclusiv rolul său în calitate de intermediar imparțial și partener credibil și de încredere, subliniind abilitatea PNUD de a oferi expertiză de calitate superioară, consultanță specifică contextului și relevanță politicilor și de a genera soluții inovative pentru probleme complexe.¹⁶ Evaluarea rezultatelor confirmă că PNUD, împreună cu Guvernul, UE și alți parteneri de dezvoltare, au obținut rezultate transformative cum ar fi consolidarea capacității instituțiilor publice în cele trei ramuri ale puterii, inclusiv prin intermediul cooperării Sud-Sud și a schimbului de expertiză; promovarea și aplicarea inovațiilor față de dezvoltarea politicilor, precum și elaborarea și prestarea serviciilor; promovarea coeziunii sociale și consolidarea încrederii în domeniile divizate de conflicte; și stimularea angajării și oferirii accesului la servicii sociale de calitate pentru mai mult de 500.000 de persoane din toate regiunile țării, inclusiv Găgăuzia, Taraclia și regiunea transnistreană. Activitatea PNUD în regiunea transnistreană a fost evaluată și apreciată de partenerii externi.¹⁷

12. În cadrul unei inițiative comune a Organizației Națiunilor Unite, PNUD a implicat organizațiile societății civile (OSC) și Parlamentul într-o campanie comprehensivă de advocacy, care a dus la adoptarea legii inovative cu privire la egalitatea de gen în aprilie 2016, care prevede

¹¹ Raportul PNUD privind egalitatea de gen în alegeri în Moldova.

¹² Studiu comparativ cu privire la fenomenul discriminării în Moldova, 2015.

¹³ Strategia Națională privind egalitatea de gen pentru 2016–2020.

¹⁴ Raportul național privind inventarierea emisiilor de gaze cu efect de seră, 2013.

¹⁵ Strategia de mediu pentru anii 2014–2023.

¹⁶ Evaluarea finală a Cadrului de Parteneriat dintre Organizația Națiunilor Unite – Republica Moldova, 2013–2017.

¹⁷ Evaluarea impactului UE privind măsurile de consolidare a încrederii în Moldova, 2015.

o cotă de 40% de femei în Cabinetul de Miniștri și pe listele de partid. PNUD a susținut înființarea primului adăpost pentru supraviețuitoarele violenței în familie în regiunea transnistreană. PNUD va continua să implice societatea civilă în campanii de advocacy.

13. S-au înregistrat progrese semnificative la guvernanta mediului ambiant, reziliența la schimbările climei și dezvoltarea cu emisii reduse de carbon. Cu susținerea PNUD, au fost elaborate cadrele principale de planificare strategică, inclusiv strategia de dezvoltare cu emisii reduse. Republica Moldova a fost printre primele țări care a adoptat o așa strategie. Țara a semnat Acordul de la Paris și continuă procesul de ratificare, cu susținere din partea PNUD. Adaptările la schimbările climei au fost integrate în documentele de politici pentru sectoarele agricol, energetic și de transport, iar procesul de luare a deciziilor în baza analizei riscurilor a fost introdus la nivel raional. Activitatea PNUD în sectorul energiei regenerabile a contribuit la majorarea utilizării energiei regenerabile de la 5 la 14% în totalul surselor energetice. Aceste eforturi au consolidat securitatea energetică a țării, conectând 157.000 de persoane la încălzire accesibilă și creând 150 de locuri noi de muncă pentru operatori și producători de biocombustibil. Primul parc național din țară a fost creat la Orhei, majorând suprafața regiunilor protejate cu 1%.

II. Prioritățile și parteneriatele programului

14. Acest program de țară (CPD) a beneficiat de consultări extinse cu toate părțile interesate relevante. Acesta este elaborat în conformitate deplină cu prioritățile naționale și angajamentul țării de a urma vectorul european și de a realiza Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. Scopul general al programului decurge din viziunea UNDAF 2018-2022 – o țară fără sărăcie și corupție, cu inegalități reduse și coeziune socială și incluziune consolidate, unde drepturile omului, egalitatea de gen, supremația legii, durabilitatea mediului și bunăstarea populației, în pofida diviziunilor conflictului, sunt respectate și cultivate. PNUD va contribui la realizarea a trei din patru rezultate ale UNDAF: (a) guvernare, drepturile omului și egalitatea de gen; (b) creșterea economică durabilă, incluzivă și echitabilă; și (c) durabilitatea și reziliența mediului ambiant.

15. Programul ține cont de lecțiile învățate din ciclurile anterioare și subliniază importanța: (a) consolidării eforturilor de advocacy, consolidării rezilienței, investiții în țintele corecte, sensibilizării, implicării și asigurării susținerii părților interesate pentru agenda de reforme și generarea cererii pentru schimbare; (b) încurajării sinergiilor și legăturilor între programe și proiecte; (c) integrării egalității de gen, drepturilor omului și durabilității mediului în toate intervențiile; (d) mobilizării potențialului de inovație, tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) și *big data* pentru elaborarea politicilor și luarea deciziilor în baza datelor; (e) consolidării instituțiilor efective, transparente, responsabile și necorupte; și (f) consolidării mecanismelor de responsabilizare și comunicare, precum și promovării incluziunii și coeziunii sociale.

16. Alinierea tematică va fi extinsă, îmbunătățind accentul programului prin țintirea mai exactă a grupurilor subreprezentate și marginalizate, pentru ca nimeni să nu fie exclus. PNUD va ajunge la cele mai vulnerabile categorii ale societății, inclusiv femeile din regiunea rurală și tineri, se va axa pe cei care sunt șomeri de mult timp, pe persoanele cu dizabilități și romi, implicându-i în elaborarea și implementarea programelor. Comunitățile și regiunile deprivatate, cu statut special, ca Găgăuzia, Taraclia și regiunea transnistreană, vor continua să primească asistență ajustată la necesități și la context cu scopul de a îmbunătăți condițiile de trai, consolida reziliența, încrederea între comunități, susținerea dezvoltării afacerilor, promovarea generării locurilor de muncă ecologice, inclusiv promovând accesul la justiție și servicii sociale de calitate.

Pilonul 1. Guvernarea, drepturile omului și egalitatea de gen

17. În baza expertizei dovedite în domeniul dezvoltării capacităților, abilitării economice a femeilor, susținerii și dialogului politic, PNUD va oferi suportul său pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 5, 10 și 16. Capacitatea Guvernului, Parlamentului și organelor reprezentative locale (inclusiv Adunarea Populară a UTA Găgăuzia) va continua să fie îmbunătățită, permițându-le să abordeze mai bine necesitățile celor subreprezentați în procesul de luare a deciziilor, precum femeile, tinerii, persoanele cu dizabilități și minoritățile etnice, asigurându-se că vocile lor sunt auzite.

18. PNUD va susține agenda de reforme a țării, inclusiv reforma generală a administrației publice și reformele sectoriale.¹⁸ Integritatea instituțională și transparența vor fi îmbunătățite la toate nivelele prin introducerea TIC și a inovațiilor, reorganizarea și digitalizarea proceselor de afaceri. Investițiile țintite vor fi făcute pentru consolidarea integrității și transparenței sistemului de achiziții publice. Elaborarea politicilor inovative, dezagregate și informate în baza datelor, inclusiv prin testare și amplificare a datelor alternative și/sau generate de cetățeni va consolida fundamentul pentru prestarea serviciilor publice efective și accesibile. Portalul național pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, moldova2030.gov.md va fi lansat în 2017 pentru a servi drept platformă digitală pentru implicarea publicului în implementarea Agendei 2030 și monitorizarea progresului aferent realizării Obiectivelor.

19. PNUD va extinde parteneriatele sale cu partenerii de dezvoltare (Guvernul Suediei, agențiile Națiunilor Unite și OSC-urile) pentru a avansa implementarea legii privind egalitatea de gen, pentru a promova femeile în funcțiile de decizie la toate nivelele. Vor fi intensificate eforturile pentru a consolida supremația legii, a promova drepturile omului, inclusiv dreptul la cele mai înalte standarde de sănătate, îmbunătăți accesul la justiție și securitatea comunității, în special a femeilor și grupurilor marginalizate. Se vor face investiții țintite pentru a încuraja participarea civică și implicarea oamenilor la dezvoltarea politicilor, implementarea și prestarea serviciilor.

Pilonul 2. Creșterea durabilă și incluzivă

20. Asistența PNUD se va baza pe Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 1, 4, 5, 8, 9, 10, 11 și 16, cu un accent pe crearea locurilor de muncă „verzi”, durabile și incluzive; dezvoltarea afacerilor bazate pe integritate; prestarea transparentă, responsabilă, eficientă și incluzivă a serviciilor; precum și accesul egal și echitabil la oportunitățile economice. Ancorându-și intervențiilor sale în strategia nou elaborată pentru angajarea în câmpul muncii, PNUD, împreună cu Organizația Internațională a Muncii și Ministerul Protecției Sociale și Muncii, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și Guvernul Elveției vor crea un mediu favorabil pentru angajarea oficială în câmpul muncii, locuri de muncă inovative și ecologice decente, catalizând investițiile pentru standardele de viață durabile și reziliente în țară, inclusiv în zonele afectate de conflict. Vor fi aplicate noile instrumente de prognozare a tendințelor pieței muncii pentru a aborda problema de lipsă a abilităților. Susținerea pentru transformarea economică structurală va fi aliniată la [Programul de Acțiuni din Viena pentru țările în curs de dezvoltare fără ieșire la mare pentru deceniul 2014-2024](#).

21. PNUD va susține grupurile cu acces limitat la piața muncii, dar nu se va limita la tineri, femei, persoane cu dizabilități și minorități etnice, ajutându-i să beneficieze de instruire și pregătire profesională, acces mai bun la finanțare și legături îmbunătățite între schemele de protecție socială, măsurile de angajare și serviciile publice. Orientându-se spre rezultatele transformative de gen, PNUD se va axa pe consolidarea politicilor care elimină barierele pentru includerea femeilor pe piața muncii prin reducerea stereotipurilor sociale, asigurând accesul la serviciile accesibile, soluționând problema muncii neremunerate de îngrijire a copiilor și promovând accesul femeilor la schemele de susținere a antreprenoriatului.

22. Având scopul de consolidare a accesibilității serviciilor publice locale în regiunile geografice țintite, PNUD va consolida capacitățile autorităților locale de implicare a grupurilor țintite și a membrilor comunității în planificarea, prestarea și monitorizarea serviciilor. Va fi prioritizată abilitarea economică a comunității, cu accent pe femei și grupurile marginalizate. PNUD va lua în considerație avantajul său comparativ, va extinde intervențiile multisectoriale, sensibile la conflict și de dezvoltare pe baza informațiilor despre riscuri în regiunile cu statut special (inclusiv în Găgăuzia și regiunea transnistreană).

¹⁸ De ex., reforma poliției, sistemului sănătății publice, sistemul justiției etc.

Pilonul 3. Schimbarea climei, mediul ambiant și energia

23. Structurând intervențiile în jurul Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 5, 8, 11, 12, 13, 15 și 16, PNUD va avansa în continuare dezvoltarea cu emisii reduse de carbon și reziliență la schimbările climei, dezvoltarea care ține cont de riscuri și în conformitate cu angajamentele asumate prin Acordul de la Paris, care susțin un cadru favorabil de politici. Dezvoltarea urbană rezilientă și ecologică va fi promovată prin planuri de dezvoltare teritorială și urbanism sensibile la aspectele de gen și mediu și prin crearea unui laborator de inovare „Green City” pentru a implementa alternative de dezvoltare cu emisii de carbon reduse în infrastructurile municipale. Vor fi consolidate capacitățile autorităților centrale și locale de adaptare la schimbările climei și la dezastrul natural. Prin intermediul intervențiilor în domeniul gestionării deșeurilor solide, medicale și chimice, PNUD va susține instituțiile publice pentru a se conforma standardelor internaționale privind gestionarea deșeurilor periculoase. Creând parteneriate cu instituțiile financiare internaționale (IFI) pentru a accesa finanțare internațională pentru climă, PNUD va aborda problemele cu privire la sărăcia energetică prin deblocarea pieței de reabilitare a clădirilor și sporirea producerii energiei regenerabile, contribuind la creșterea durabilă și crearea locurilor de muncă.

24. Implementarea programului nou de țară pentru cinci ani se va baza pe continuarea parteneriatului strâns cu Guvernul și autoritățile locale, inclusiv și prin partajarea costurilor. PNUD va extinde cooperarea cu partenerii de dezvoltare cheie, agențiile Națiunilor Unite, sectorul privat, mediul academic și societatea civilă, precum și va explora implicarea diasporei în dezvoltarea țării. Programul va beneficia de cooperarea Sud-Sud și trilaterală având drept scop transferul tehnologiei și abilităților și avansând cooperarea de la schimbul de cunoștințe la parteneriate durabile și rezultate concrete care schimbă viețile oamenilor; realizările aferente promovării inovațiilor, consolidarea încrederii și avansarea utilizării energiei regenerabile au fost deja comunicate de PNUD. Țara va învăța din experiența de aderare a noilor state membre ale UE prin schimb de informații de la egal la egal, în special despre optimizarea proceselor de business pentru atingerea rezultatelor scontate. Publicațiile analitice precum Raportul Național de Dezvoltare Umană și sintezele de politici vor contribui la o înțelegere mai bună a provocărilor de dezvoltare pentru un dialog incluziv de politici. În baza mecanismelor de succes ale inițiativei *Unitate în acțiune* și a expertizei partenerilor Organizației Națiunilor Unite, PNUD va asigura că activitățile sistemului Organizației Națiunilor Unite sunt bine coordonate și complementare.

III. Managementul programului și riscurilor

25. Programul va fi implementat la nivel național. Totuși, în circumstanțe excepționale și în consultare cu Guvernul și oficiul central al PNUD, se va recurge la implementarea directă în funcție de capacitățile solide ale oficiului de țară de a livra rezultate de impact. O abordare armonizată vizavi de transferurile de numerar se va pune în aplicare, pentru a gestiona riscurile financiare. Conform hotărârii Consiliului Executiv din 2013/9, definirea și clasificările costurilor pentru program și eficiența a dezvoltării vor fi acoperite de proiectele în cauză.

26. Acest CPD descrie contribuțiile PNUD la rezultatele naționale și servește drept instrument de bază pentru responsabilizarea Consiliului Executiv pentru alinierea rezultatelor și resurselor alocate programului la nivel de țară. Responsabilizarea managerilor la nivel de țară, regional și oficiu central cu privire la programele de țară este stabilită de [Procedurile și Politicile Operationale și de Program](#) ale programului și Cadrul de Control Intern.

27. Împreună cu Cancelaria de Stat, autoritatea națională de coordonare, PNUD va exercita dreptul de proprietate comună asupra programului, inclusiv mobilizarea în comun a resurselor. Parteneriatul strategic și substanțial cu donatorii tradiționali (UE, Guvernul Suediei și al Elveției ș.a.) vor fi stimulate în continuare, implicând în același timp donatori noi și continuând partajarea costurilor între autoritățile centrale și cele locale/regionale. IFI și sectorul privat oferă resurse promițătoare în domeniul finanțării combinate pentru eficiența energetică și climă.

28. Planurile de lucru comune ale Organizației Națiunilor Unite elaborate împreună cu partenerii

naționali vor fi principalele instrumente de planificare și raportare. Oficiul de țară se va concentra pe sporirea eficienței proceselor de achiziții și extinderea acoperirii costurilor de către Guvern în domeniile cheie (de ex., sănătate, afaceri interne). Integrarea aspectelor de gen, diversitatea (accesibilitatea), programele și operațiunile ecologice vor fi prioritizate.

29. Riscurile externe principale pentru implementarea programului decurg din lipsa coeziunii sociale și divizării politice, combinate cu capacitatea slabă de implementare rapidă a reformelor structurale restante. PNUD va monitoriza mai atent situația, va promova Indicele Coeziunii Sociale și Reconcilierii și va aplica dezvoltarea informată din punct de vedere al riscurilor în toate regiunile. Mediul politic și de securitate în regiunea transnistreană pot trena intervențiile de consolidare a încrederii, iar PNUD își va planifica intervenție cu precauție, asigurând imparțialitatea strictă la implicarea administrațiilor locale. Luând în considerație agenda ambițioasă de mobilizare a resurselor, oficiul de țară se va baza pe avantajul său comparativ de partener angajat, de încredere și va explora toate oportunitățile cu donatorii tradiționali și sursele netradiționale, inclusiv finanțarea mixtă.

IV. Monitorizarea și evaluarea

30. Indicatorii de rezultat și produs au fost selectați cu atenție pentru a asigura că pot fi măsurați și monitorizați eficient. Unii indicatori sunt aliniați direct cu Cadrul Global de Resurse și Rezultate al PNUD, iar alții se bazează pe datele produse la nivel național și rapoartele anuale privind Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. PNUD va continua să se bazeze pe evaluări pentru deciziile de programare. Evaluările vor acoperi rezultatele și nu proiectele individuale, pentru a consolida în continuare aplicarea abordării integrate, bazate pe probleme.

31. Capacitățile Biroului Național de Statistică vor fi consolidate pentru a produce date ce satisfac necesitățile utilizatorului, a informa procesul de luare a deciziilor și a monitoriza progresul spre realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. Un accent specific se va pune pe generarea datelor dezagregate, implementarea principiului „a nu lăsa pe nimeni în urmă” și actualitate. Abordările inovative vor include utilizarea *big data*, procese randomizate controlate și utilizarea *foresight* la planificarea programului. Marcatorul de gen al PNUD va fi folosit pentru monitorizarea cheltuielilor și îmbunătățirea procesului decizional, cu scopul de a investi cel puțin 15% din bugetul oficiului de țară în intervenții de obținere a rezultatelor în domeniul egalității de gen.

Anexă. Cadrul de resurse și rezultate pentru Republica Moldova (2018-2022)

PRIORITATEA SAU OBIECTIVUL NAȚIONAL: Un stat puternic cu instituții transparente, necorupte și eficiente, supremația legii, sistem de justiție orientat spre oameni, respect pentru drepturile omului și libertățile fundamentale, precum și coeziune socială sporită, care satisface necesitățile oamenilor

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 5, 10 și 16

Rezultatul UNDAF 1: Oamenii din Republica Moldova, în special cele mai vulnerabile grupuri, solicită și beneficiază de guvernare democratică, transparentă și responsabilă, sensibilă la aspectul de gen, politici publice bazate pe date și drepturile omului, servicii echitabile și instituții publice eficiente, efective și responsabile

REZULTATUL RELEVANT ÎN PLANUL STRATEGIC: Așteptările cetățenilor cu privire la comunicarea, dezvoltarea, supremația legii și responsabilizare a sunt satisfăcute de sisteme mai puternice de guvernare democratică

Indicatorii, nivelele de referință, țintele rezultatului UNDAF	Sursa de date, frecvența colectării datelor și responsabilitățile	Produsele indicative ale programului de țară	Partenerii principali/cadre de parteneriat	Resurse indicative după rezultate (în \$)
<p>Indicator: % din populație care au încredere în instituțiile de guvernare (Parlament, Guvern, Justiție) după gen și statutul urban/rural;</p> <p>Nivel de referință (aprilie 2016): Parlament: Total: 5,9%; Bărbați/Femei: 6,9%/5,2%; Urban/Rural: 4,8%/7,0%;</p> <p>Guvern: Total: 9,2%; Bărbați/Femei: 10,3%/8,3%; Urban/Rural: 7,8%/10,3%</p> <p>Justiție: Total: 7,8%; Bărbați/Femei: 9,1%/6,7%; Urban/Rural: 7,5%/8,0%;</p> <p>Ținta (2022): Parlament: Total: 20%; Bărbați/Femei: 20%/20%; Urban/Rural: 20%/20%;</p> <p>Guvern: Total: 25%; Bărbați/Femei: 25%/25%; Urban/Rural: 25%/25%;</p> <p>Justiție: Total: 25%; Bărbați/Femei: 25%/25%; Urban/Rural: 25%/25%;</p> <p>Indicator: Gospodăriile și afacerile care s-au confruntat cu corupția în ultimele 12 luni, % respondenților Nivel de referință (2015): Gospodării 24%; Afaceri 24% Ținta (2022): Gospodării 12%; Afaceri 14%</p>	<p>Barometrul de opinie publică (semi-annual)/Institutul de Politici Publice</p> <p>Studiul bianual „Corupția în Moldova”, Transparency International</p>	<p>PRODUSUL 1.1: Funcția legislativă, de control și de reprezentare îmbunătățite ale Parlamentului, care răspunde necesităților grupurilor marginalizate și subreprezentate prin implicare a semnificativă a acestora</p> <p>Indicator 1.1.1: Măsura în care Parlamentul a îmbunătățit capacitățile sale administrative și de resurse umane necesare pentru a-și îndeplini mandatul cu privire la elaborarea legilor, control și reprezentare¹⁹ Nivelul de referință (2016): 3 Ținta: 4 Mijloace de verificare: Rapoartele PNUD</p> <p>Indicator 1.1.2: Cota inițiativelor de politici ce abordează necesitățile grupurilor marginalizate și nereprezentate, în consultare cu Parlamentul și OSC-urile, precum și alte grupuri interesate Nivelul de referință (2016): 11,4%; Ținta: 30% Mijloace de verificare: Rapoartele anuale ale Parlamentului</p> <p>Indicator 1.1.3: Registrul de stat al alegătorilor conține erori minime datorită interoperabilității cu registrele principale ale populației Nivelul de referință (2016): Nu Ținta: Da Mijloace de verificare: rapoartele Comisiei Electorale Centrale</p> <p>Produsul 1.2: Politici sensibile, bazate pe dovezi, drepturile omului și care integrează aspectele de gen și instituții transparente și cu integritatea mare</p>	<p>Parlamentul Guvernul Centrul Național Anticorupție Societatea civilă</p> <p>Guvernele Norvegiei, Suediei, Statelor Unite, UN Women</p>	<p>Obișnuit: 900.000 Altele: 25.600.000</p>

¹⁹ IRRF2.1.1.A.1.1

<p>Indicator: Proportia de femei și bărbați aleși/desemnați în Parlament, cabinetul Guvernului și autoritățile publice locale (APL)</p> <p>Nivelul de referință: Membri ai Parlamentului (2016) Femei/Bărbați: 21,8%/77,2%; Guvern Cabinet (2016) Femei/Bărbați: 21%/79%; Primari APL (2015) Femei/Bărbați: 20,6%/79,4; Consilieri locali în APL (2015) Femei/Bărbați: 30%/70%; Consilieri raionali în APL (2015) Femei/Bărbați: 18,5%/81,5%; Ținta (2022): Parlament Femei/Bărbați: 40%/60%; Cabinetul Guvernului Femei/Bărbați: 40%/60%; Primarii APL Femei/Bărbați: 30%/70; Consilieri locali în APL Femei/Bărbați: 40%/60%; Consilieri raionali în APL Femei/Bărbați: 40%/60%;</p> <p>Indicator: Proportia indicatorilor de dezvoltare durabilă produși la nivel național cu dezagregare deplină relevantă pentru ținta națională</p> <p>Nivelul de referință (2016): Datele dezagregate sunt disponibile pentru 35% din indicatorii globali ai Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, 15% sunt parțial disponibili, iar 50% sunt lipsă</p> <p>Ținta (2022): 50% disponibil, 30% parțial disponibil</p> <p>Indicator: Discriminarea redusă (neacceptarea) a grupurilor sociale vulnerabile la discriminare</p> <p>Nivelul de referință: Distanța socială privind cei enumerați: persoane cu dizabilități fizice – 2,2; Persoane cu dizabilități intelectuale/psihosociale – 3,6; evrei – 2,3; minorități religioase, ne-musulmani – 2,3; - Romi – 3,1; Musulmani – 3,3; descendenți africani - 3,1; fosti detinuti – 3,6;</p>		<p>Indicator 1.2.1. Numărul noilor proiecte de demonstrare a angajamentului civic prin modele inovative intensificate de partenerii naționali Nivelul de referință 2016: 0 Ținta 2022: 2 proiecte inovative Mijloace de verificare: Rapoartele PNUD</p> <p>Indicator 1.2.2: Proportia disponibilității indicatorilor Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă produși la nivel național cu dezagregarea deplină, relevantă țintei naționale Nivelul de referință (2016)²⁰: Datele dezagregate sunt disponibile pentru 35% de indicatori globali, parțial disponibile pentru 15% Ținta (2022): 45% disponibile, 30% parțial disponibile Mijloace de verificare: Biroul Național de Statistică</p> <p>Indicator 1.2.3: Numărul politicilor noi de integrare a drepturilor omului și aspectului de gen Nivelul de referință 2017: 2 (Strategia de descentralizare și angajare în câmpul muncii) Ținta 2022: 5 Mijloace de verificare: Rapoartele PNUD</p> <p>Indicator 1.2.4: Cota acțiunilor implementate din Strategia Națională Anticorupție (2017–2020) Nivelul de referință (2016): 0% Ținta: 70% Mijloace de verificare: rapoartele Centrului Național Anticorupție</p> <p>Produsul 1.3: Reprezentarea îmbunătățită a femeilor în funcțiile decidente cu un accent particular pe femeile și fetele rome²¹</p> <p>Indicator 1.3.1 Numărul femeilor inclusiv rata fetelor și femeilor rome care beneficiază de măsuri ale sectorului privat și/sau public de susținere a femeilor în funcții de conducere²² Nivelul de referință (2016): 812/15% femei tinere/1% femei rome Ținta (2022): 2000/30%/5% Mijloace de verificare: Rapoartele societății civile Indicator 1.3.2 Legea cotei, inclusiv prevederi de includere a aspectelor de gen</p>		
---	--	---	--	--

²⁰ Datele pentru nivelul de referință sunt conform revizuirii inițiale (2016) cu privire la disponibilitatea și relevanța indicatorilor Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă pentru Republica Moldova. Cifrele vor fi actualizate în revizuirile anuale ale UNDAF când naționalizarea obiectivelor va fi finalizată (după martie 2017).

²¹ Femeile rome sunt propuse în calitate de grup țintă, din cauza marginalizării lor specifice, după cum este descris în argumentare.

²² [IRRF4.4.2.A.1.1](#)

DP/DCP/MDA/3				
<p>Persoane care trăiesc cu HIV – 4,3; persoane LGBT – 5,2. Ținta: Până în 2022 distanța socială va fi redusă după cum urmează: Persoane cu dizabilități fizice – 1,9; Persoane cu dizabilități intelectuale și psihosociale – 3,2; Evrei – 2,0; minorități religioase altele decât musulmane – 2,0; romii – 2,8; musulmani – 3,0; descendenți africani – 2,8; foști deținuți – 3,2; Persoane care trăiesc cu HIV – 3,8; persoane LGBT – 4,5.</p>	<p>Studiul de percepție a egalității (bianual)/ OHCHR</p>	<p>Nivelul de referință (2016): No Ținta: Da Mijloace de verificare: Baza de date a legislației</p> <p>PRODUSUL 1.4: Femeile și bărbații, inclusiv din grupurile marginalizate și minoritare se bucură de supremația legii și protecția drepturilor omului asigurate de instituțiile incluzive Indicator 1.4.1: Perceperea măsurii exercitării dreptului la un proces echitabil Nivelul de referință (2016): Femei – 22,7%, rural-12,1%, neangajate – 8,1%; Persoane cu dizabilități- 13%, Romi, grupuri religioase, LGBT 10% Ținta (2022): Femei – 27%, rural – 12,1%, neangajate – 10%, persoane cu dizabilități 18%, romi, grupuri religioase, LGBT -15% Mijloace de verificare: Studiul privind drepturile omului</p> <p>Indicator 1.4.2: Cota acțiunilor implementate din Planul de Acțiuni Național privind Drepturile Omului 2017-2021 Nivelul de referință (2016): 0% Ținta: 50% Mijloace de verificare: rapoarte naționale</p> <p>Indicator 1.4.3: Nivelul de integrare a măsurilor sensibile la aspectele de gen în gestionarea resurselor umane în poliție și rata femeilor în poliție Nivelul de referință (2016): nesensibile la gen, ne-standardizate, 14% din forțele de poliție sunt femei Ținta: Standardizate, sensibile la gen inclusiv selectarea, evaluarea și promovarea bazată pe merite; 17% din forțele de poliție sunt femei Mijloace de verificare: rapoartele Ministerului de Interne</p>	<p>Ministerul Justiției, Procuratura Generală, Institutul Național de Justiție, partenerii de dezvoltare, societatea civilă</p> <p>Guvern Oficiul Avocatului Poporului Consiliul pentru egalitate OHC HR UNF PA UNI CEF UN Women Donatori Societatea civilă</p>	
<p>PRIORITATEA NAȚIONALĂ 1: alinierea sistemului de educație la necesitățile pieței muncii pentru a îmbunătăți productivitatea muncii și spori angajarea în economie - Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 1; 8; 10; 11</p>				
<p>REZULTATUL UNDAF 2: Oamenii din Republica Moldova, în special cele mai vulnerabile grupuri, au acces la oportunități de trai îmbunătățite, muncă decentă și angajare productivă generată de creșterea economică durabilă, incluzivă și echitabilă</p>				
<p>REZULTATUL RELEVANT ÎN PLANUL STRATEGIC: Creșterea și dezvoltarea sunt incluzive și durabile, incorporând capacitățile productive care creează locuri de muncă și condiții de trai pentru cei săraci și excluși</p>				
<p>Indicator: Rata de angajare după gen, vârstă, urban/rural</p> <p>Nivelul de referință (2015) Total: 40,3% Urban: 42%; Rural: 38,9%</p>	<p>Matricea IRRF</p> <p>Rapoartele anuale ale Guvernului și PNUD</p> <p>Raportul de dezvoltare umană</p>	<p>PRODUSUL 2.1. Instituțiile publice și entitățile private și-au îmbunătățit capacitățile de elaborare și implementare a politicilor inovative pentru creșterea economică rezilientă, incluzivă</p> <p>Indicator 2.1.1: Măsura în care politicile, sistemele și/sau măsurile instituționale sunt implementate la nivel național și sub-național pentru a genera și consolida angajarea</p>	<p>Ministerul Economiei</p> <p>Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei</p> <p>Ministerul Educației</p> <p>Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă</p>	<p>Obișnuit: 1.000.000</p> <p>Altele: 32.857.000</p>

<p>Femei: 38,4% (urban 39,5%; rural 37,5%) Bărbați: 42,3% (urban 44,9%; rural 40,4%) După vârstă: 15-24 ani: 18,2%; 25-34 ani: 45%; 35-44 ani: 58,6%; 45-54 ani: 60,6%; 55-64 ani: 41,4%</p> <p>Ținta (2022) Total: 44,1%; Urban: 46,0%; Rural: 42.6% Femei: 42,6.% (urban 43,8%; rural 41.6%) Bărbați: 45,6% (urban 48,4%; rural 43.6%) După vârstă: 15-24 ani: 19,9%; 25-34 ani: 49.2%; 35-44 ani: 64,1%; 45-54 ani: 66,3%; 55-64 ani: 45.3%</p> <p>Indicatorul global de competitivitate Nivelul de referință: (2015) 4,0 Ținta (2022) 4,04</p>	<p>Raportul Băncii Mondiale „Doing Business”</p>	<p>și condițiile de viață²³ Nivelul de referință (2016):2 (foarte parțial) Ținta: 3 (parțial) Mijloace de verificare: documentele naționale de politici, rapoartele PNUD</p> <p>Indicator 2.1.2: Numărul de companii care beneficiază de susținere de consultanță în afaceri îmbunătățită și procentul celor conduse de femei, tineri, grupuri minoritare Nivelul de referință (2016):0 Ținta: 300, cel puțin 30% conduse de femei și 30% conduse de tineri, 15% grupuri minoritare Mijloace de verificare: rapoartele PNUD/ Camerele de Comerț</p> <p>Indicator 2.1.3: Numărul noilor participanți²⁴ în afacerile care generează noi locuri de muncă și îmbunătățesc condițiile de viață, inclusiv UTA Găgăuzia și în regiunile divizate de conflicte Nivelul de referință (2016): 0 Ținta: 150 (inclusiv 50 în UTA Găgăuzia și în regiunile divizate de conflicte) Mijloace de verificare: Rapoartele PNUD</p>	<p>OIM, Organizația Internațională pentru Migrație Autoritățile regionale și locale UE Suedia Sectorul privat Camera de Comerț</p>	
<p>Indicator: Proporția tinerelor cu vârsta între 15-29 ani, neangajați, fără studii și instruire (NEET)</p> <p>Nivelul de referință (2015): Total: 29,3% Bărbați: 23,6%; Femei: 35,2% Urban: 26,6%; Rural: 31,4%</p> <p>Ținta (2022): Total: 26,8%; Bărbați: 21,5%; Femei: 32% Urban: 24,5%; Rural: 29%</p>	<p>Guvern/Rapoartele PNUD</p>	<p>PRODUSUL 2.2. Femei, tineri și persoane din regiunile cu statut special care beneficiază de abilități mai bune, acces la resurse și locuri de muncă, precum și condiții de trai durabile Indicator 2.2.1.: Numărul de persoane care beneficiază adițional de condiții de trai mai bune²⁵ inclusiv rata femeilor, tinerilor, minorităților Nivelul de referință (2016): Total – 258.509; din care 51% femei; tineri, minorități, persoane din regiunile cu statut special – N/A Ținta: Total – 500.000; 51% femei; 30% tineri, 20% minorități, inclusiv persoanele din regiunile cu statut special Mijloace de verificare: Rapoartele PNUD</p> <p>Indicator 2.2.2: Numărul de locuri noi de muncă create cu susținerea PNUD²⁶ inclusiv rata femeilor, tinerilor, minorităților Nivelul de referință (2016): Total - 1,065; femei – 359; tineri, minorități, persoane din regiuni cu statut special – N/A</p>		

²³ [IRRF1.1.2](#)

²⁴ ‘Parteneriatele’ sunt înțelese ca relații de colaborare și tranzacție conform Manualului de Dezvoltare a Parteneriatului PNUD

²⁵ [IRRF1.1.1.B](#)

²⁶ [IRRF1.1.1.A](#)

		<p>Ținta: Total – 2000; Femei – 759; 30% tineri, 20% minorități, inclusiv persoane din regiuni cu statut special</p> <p>Mijloace de verificare: Rapoartele PNUD, Ministerul Economiei</p>		
<p>Indicator: Indicele de deprivare a ariilor mici (SADI) ca medie a scorului SADI pentru comunitățile din chintila 1, după regiuni și componente SADI (economic, mediu, infrastructură)</p> <p>Nivelul de referință (2014) SADI total Nord: 85, Centru: 82, Sud: 105; Găgăuzia: 140, Chișinău: N/a</p> <p>Deprivarea economică Nord: 105, Centru: 76, Sud: 103 Găgăuzia: 68, Chișinău: 101</p> <p>Deprivarea de mediu Nord: 102, Centru: 74, Sud: 81; Găgăuzia: 101, Chișinău: N/a</p> <p>Deprivarea de infrastructură Nord: 77, Centru: 91, Sud: 99 UTA Găgăuzia: N/a Chișinău: N/a</p> <p>Ținte (2022): Media scorului celor mai sărace comunități (1 chintilă) după regiuni trebuie să fie în strânsă apropiere de 85 (= media scorului SADI pentru 1chintilă)</p>	Guvern/ Rapoartele PNUD	<p>PRODUSUL 2.3. Servicii publice locale îmbunătățite și infrastructură modernizată pentru a îmbunătăți accesibilitatea și a sprijini dezvoltarea economică locală rezilientă, inclusiv în regiunile cu statut special și în regiunile divizate de conflicte</p> <p>Indicator 2.3.1: Numărul de persoane care beneficiază de servicii publice locale îmbunătățite și infrastructură rezilientă modernizată, inclusiv rata femeilor, tinerilor, persoanelor cu dizabilități și persoane din regiunile cu statut special</p> <p>Nivelul de referință (2016): 216.000 (Femei, tineri, persoane cu dizabilități, minorități, persoane din regiuni cu statut special n/a)</p> <p>Ținta: 350.000 (inclusiv cel puțin 40% femei, 30% tineri, 5% persoane cu dizabilități și 10% minorități, 20% inclusiv persoane din regiunile cu statut special)</p> <p>Mijloace de verificare: rapoartele anuale ale PNUD</p> <p>Indicator 2.3.2: Nivelul capacității autorităților locale și altor prestatori de servicii de planificare, bugetare și monitorizare a prestării serviciilor de bază²⁷</p> <p>Nivelul de referință: 3 (capacitate parțială)</p> <p>Ținta: 4 (capacitate existentă)</p> <p>Mijloace de verificare: raportul anual al PNUD, rapoartele Guvernului</p> <p>Indicator 2.3.3: Numărul de locuri de muncă noi²⁸ după gen, create de companiile locale din cauza serviciilor publice locale îmbunătățite și a infrastructurii reziliente îmbunătățite</p> <p>Nivelul de referință (2016): 0</p> <p>Ținta: Total – 700; Femei – 250; Bărbați – 450</p> <p>Mijloace de verificare: rapoartele PNUD/APL</p>	<p>Cancelaria de Stat</p> <p>Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor</p> <p>Ministerul Mediului UE</p> <p>Guvernul Elveției</p> <p>Autoritățile locale și regionale</p> <p>Sectorul privat</p> <p>OSC</p>	
<p>Prioritatea Națională #5: „Reducerea consumului de energie prin sporirea eficienței energetice și utilizarea surselor de energie regenerabilă” se referă la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 7, 11, 12, 13,15</p>				
<p>Rezultatul UNDAF #3: Oamenii din Republica Moldova, în special grupurile vulnerabile, vor beneficia de o gestionare mai bună a mediului, securitate energetică, gestionare durabilă a resurselor naturale și dezvoltare a rezistență la climă și dezastre</p>				
<p>Rezultatul Planului Strategic:1 Creșterea și dezvoltarea sunt incluzive și durabile, incorporând capacitățile productive care creează locuri de muncă și condiții de trai pentru cei săraci și excluși</p>				

²⁷ IRRF 3.2.2

²⁸ Se va determina în baza rapoartelor naționale care pot dovedi credibil conexiunea dintre serviciile îmbunătățite disponibile local și locurile de muncă create

<p>Indicator: Descrescerea procentului de emisii de gaze cu efect de seră</p> <p>Nivelul de referință (2013): 8,4 mil/an de CO2 echivalent</p> <p>Ținta (2022): 20 puncte procentuale</p> <p>Indicator: Rata energiei regenerabile în consumul de energie final brut</p> <p>Nivelul de referință (2016): 14,2%</p> <p>Ținta (2022): 17%</p>	<p>Contribuția națională determinată intenționat a Republicii Moldova</p> <p>Raportul național bianual actualizat</p> <p>Bilanțul energetic</p>	<p>PRODUSUL 3.1: Utilizarea îmbunătățită a surselor regenerabile și eficiență energetică avansată</p> <p>Indicator 3.1.1: Numărul de clădiri publice și rezidențiale cu nivelul eficienței energetice îmbunătățit</p> <p>Nivelul de referință (2016): 0 clădiri publice și 0 clădiri rezidențiale</p> <p>Ținta: 15 publice și 5 rezidențiale</p> <p>Mijloace de verificare: Agenția pentru Eficiența Energetică, rapoarte anuale</p> <p>Indicator 3.1.2: Numărul total de persoane cu acces îmbunătățit la energia regenerabilă (în instituții publice și gospodării)/rata femeilor care conduc gospodării și beneficiază de acces îmbunătățit la energia regenerabilă²⁹</p> <p>Nivelul de referință (2016): 156.899/20%,</p> <p>Ținta: 192.773/27%</p> <p>Mijloace de verificare: raportul Fondului Eficiență Energetică</p>	<p>Agenția pentru Eficiență Energetică, Ministerul Mediului, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Oficiul Național pentru Schimbările Climatice, UE</p> <p>Fondul verde pentru climă</p> <p>Ministerul Învățământului sectorul privat, instituții de cercetare, municipalități locale</p>	<p>Obișnuit: 854.000</p> <p>Altele: 40.500.000</p>
<p>Indicator: Centrele de colectare și procesare centralizată a deșeurilor periculoase au fost create ca instituții publice permissive de mediu ce satisfac standardele internaționale cu privire la disponerea de deșeuri periculoase</p> <p>Nivelul de referință (2016): Nu există nici un centru de colectare și procesare a deșeurilor periculoase</p> <p>Ținta (2022): Cel puțin un centru pentru deșeurile periculoase creat și operațional</p> <p>Indicator: Numărul de persoane în regiunile rurale ce beneficiază de practici durabile de resurse naturale sustenabile, după gen</p> <p>Nivelul de referință (2015): Total – 23.559 Bărbați – 11.350; Femei – 12.209;</p> <p>Ținta (2022): Total 30.000 Bărbați: 14.430; Femei: 15.570</p>	<p>Rapoartele Ministerului Mediului</p> <p>Raport privind implementarea Strategiei naționale de mediu, rapoarte ale comunității</p>	<p>PRODUSUL 3.2: Capacități naționale îmbunătățite pentru practicile de gestionare a mediului în ecosisteme, a deșeurilor și substanțelor chimice</p> <p>Indicator 3.2.1: Numărul de hectare de pământ gestionate durabil prin planuri urbane/de dezvoltare teritorială ce includ problemele de biodiversitate</p> <p>Nivelul de referință (2015): 0</p> <p>Ținta: 200.000</p> <p>Mijloace de verificare: rapoartele anuale ale autorităților raionale</p> <p>Indicator 3.2.2: Rata pășunilor și pământurilor împădurite gestionate în mod durabil de comunitate în raioanele Soroca și Ștefan Vodă/proporția femeilor cu venituri majorate din pășunile și pădurile restaurate din comunitate</p> <p>Nivelul de referință (2016): Pășuni 0%; 0% Femei; Păduri 0% /0 Femei și Bărbați</p> <p>Ținta: Pășuni: 13% (2,483 hectare) /54%, Păduri: 11% (=768 hectare)/258 Femei, 219 Bărbați</p> <p>Mijloace de verificare: rapoartele raioanelor</p> <p>Indicator 3.2.3: Centrele de colectare și procesare centralizată a deșeurilor periculoase sunt în conformitate cu standardele internaționale privind disponerea deșeurilor periculoase</p> <p>Nivelul de referință (2016): Nu există nici un Centru modern;</p> <p>Ținta</p>	<p>Ministerul Mediului</p> <p>Ministerul Sănătății</p> <p>Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor</p> <p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare</p> <p>Agenția „Moldsilva”</p> <p>Asociațiile de fermieri, autoritățile locale, instituțiile medicale, sectorul privat, cercul academic</p>	

²⁹ IRRF 1.5.2, *cumulativ din 2011*

		(2022): Cel puțin un centru pentru deșeurile periculoase creat și operațional Mijloace de verificare: rapoartele Ministerului Mediului		
<p>Indicator: Rata raioanelor care aplică practici reziliente la climă Nivelul de referință (2016): 18% (din 33 raioane) Ținta (2022): 27% (2022)</p> <p>Indicator: Măsura în care finanțarea specială pentru climă este accesată de către Moldova Nivelul de referință: 0 (Nu există intervenții finanțate prin Fondul de adaptare sau Fondul verde pentru climă) (2016) Ținta: Cel puțin un proiect aprobat și finanțat de fiecare aceste două fonduri (2022)</p>	<p>Raportul de progres al UNDAF, Raportul de progres al CPD</p> <p>Rapoartele Ministerului Mediului</p>	<p>PRODUSUL 3.3 Autoritățile naționale și sub-naționale au capacități îmbunătățite pentru a integra reziliența la schimbarea climei și dezastră în planurile și practicile de dezvoltare pentru a reduce vulnerabilitatea populației</p> <p>Indicator 3.3.1 Numărul de planuri de adaptare și planuri de evaluare a necesităților privind reducerea riscurilor de dezastră și schimbările climatice sensibile la gen³⁰, inclusiv numărul celor sensibile la aspectele de gen Nivelul de referință (2016): 18 (inclusiv 12 DRR și 6 planuri de adaptare la schimbarea climaterică), dintre care: 7 sensibile la gen Ținta: 28 (inclusiv 15 DRR și 13 planuri de adaptare la SC), toate sensibile la gen Mijloace de verificare: Rapoartele PNUD</p> <p>Indicator 3.3.2. Numărul populației rurale care beneficiază de măsurile de adaptare la schimbările climatice și DRR inclusiv rata femeilor, minorităților Nivelul de referință (2016): 4.596 (Femei n/a) Ținta: 10.000 (53% Femei, 10% minorități) Mijloace de verificare: Rapoartele PNUD</p> <p>Indicator 3.3.3 Prezența sistemului instituțional pentru a cataliza investițiile în dezvoltarea urbană verde rezistentă și cu emisii reduse de carbon Nivelul de referință 2016: Nu există nici un sistem operațional și sustenabil financiar Ținta: Laboratorul „Green City” este creat cu cel puțin cinci proiecte demonstrative Mijloace de verificare: Rapoartele PNUD</p>	<p>Serviciul Protecției Civile și Situații Excepționale Ministerul Mediului, Ministerul Finanțelor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Cancelaria de Stat, Ministerul Economiei Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Sănătății, Ministerul Transportului, Serviciul Hidrometeorologic de Stat Autoritățile locale, ONG-uri, Asociațiile femeilor, instituții de cercetare</p>	